

Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/Cp9SwlnQsXU>

De roeping van de apostelen

Meditatie door ds Ernst Veen (VPKB Leuven)

Welkom

Allen van harte welkom op deze gezamenlijke online-meditatie van de Verenigde Protestantse kerken in Leuven, Mechelen-Noord&Zuid en Vilvoorde op deze 7e zondag na Pinksteren. Ook in deze zomermaanden blijven we, naast de live-diensten, nog doorgaan met de onlinevieringen, want nog altijd zijn beperkende corona-maatregelen van kracht. Zo hopen we met velen verbonden te blijven. In de lezingen van vandaag is het thema roeping en uitzending aan de orde. De vraag is dan meteen: gaat dat enkel over een groepje hoogstaande en zorgvuldig geselecteerde en rechtgeaarde mensen of hoe zit dat?

Openingslied: Door de wereld gaat een woord (NLB 802: 1, 4, 5)

1. Door de wereld gaat een woord
en het drijft de mensen voort
'Breek uw tent op, ga op reis
naar het land dat ik u wijs.'

Refrain:

*Here God, wij zijn vervreemden
door te luisteren naar uw stem
Brenge ons saam met uw ontheemden
naar het nieuw Jeruzalem.*

4. Door de wereld klinkt een lied
tegen angsten en verdriet,
tegen onrecht, tegen dwang
richten pelgrims hun gezang
Refr.

5. Velen, die de moed begaf,
blijven staan of dwalen af,
hunkerend naar hun oude land.
Reisgenoten, grijp hun hand.
Refr.

Tekst: Jan Wit
Melodie: Wim ter Burg

Bemoediging en groet

Onze Hulp is in de Naam van de Eeuwige
Die hemel en aarde draagt.
Die trouw blijft tot in eeuwigheid
En nooit loslaat het werk dat Zijn hand begon

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, onze Heer.

Kyriegebed

Lieve God,

Wij bidden U voor de nood van deze wereld
Want dag na dag horen we
over mensen op de vlucht,
over kindsoldaten,
over bedreigde vrouwen,
over de opwarming van de aarde,
over verwaarloosde dieren,
over agressie en gewelddadigheid

over racisme en discriminatie
over de coronapandemie die weer toeneemt
over alle humanitaire ellende die daarachter schuilgaat

Daarom, o God, ontferm U.

Wij bidden voor allen die hunkeren naar het land van uw belofte,
Naar uw Koninkrijk op aarde,
Naar het grote huis van God waarin voor iedereen plaats is.
Waar niemand uit de boot valt
Waar niemand hoeft te vluchten voor oorlog of tirannie
Waar geen mens ooit nog wordt gemarteld
Waar treurenden getroost zullen worden
En alle tranen zullen worden afgewist
Waar dood en leed is overwonnen
Waar altijd vrede is en liefde
en het leven mag bloeien als de Tuin van Eden.

O God, ontferm U,

En help ons om zelf mee te bouwen aan Uw Koninkrijk
Om recht en vrede te stichten voor alle mensen op aarde.

In Jezus ' naam, amen.

Glorialied: O Christus, Heer der heerlijkheid (Liedboek 1973, lied 89:1-4)

1. O Christus, Heer der heerlijkheid
die Gij aan ons zult openbaren,-
al 't lijden hier in deze tijd
is maar een schaduw die verglijdt,
uw licht is niet te evenaren.

2. Gij zult aan ons uw wederschijn,
in ons bestaan uw rijk betonen.
Dan zullen wij, uit nood en pijn
Geboren, eindelijk mensen zijn,
O mensenzoon, als Gij Gods zonen.

3. Daarna ziet heel de schepping uit,
zij wacht reikhalzend van verlangen,
dat Adam haar begroet als bruid,
dat hij haar weer een zin ontsluit,
die in zinloosheid was gevangen.

4. Ja, eens met ons tesaam zal zij
verlost zijn, in uw licht verheven;
dan is haar kreunen en geschrei,
dan is de barensnood voorbij –
slechts blijdschap om het nieuwe leven.

Tekst: Ad den Besten
Melodie: Frits Mehrrens

Lezing uit het Oude Testament: Jesaja 52: 1-6

¹Ontwaak, ontwaak, Sion,

en bekleed je met je kracht!

Bekleed je met je pronkgewaad,

Jeruzalem, heilige stad.

Nooit meer zul je worden betreden

door wie onbesneden is, of onrein.

²Klop het stof van je af en sta op,

Jeruzalem, neem plaats op de troon.

De ketenen om je hals zijn losgemaakt,

gevangen vrouwe Sion.

³Want dit zegt de HEER:

Voor niets zijn jullie verkocht,
zonder geld koop ik jullie weer vrij.

⁴Dit zegt God, de HEER:

Ooit trok mijn volk naar Egypte
om daar als vreemdeling te leven,
maar in Assyrië werd het zonder meer uitgebuit.

⁵Wat win ik daar nu bij? – spreekt de HEER.

Voor niets is mijn volk weggenomen,
hun leiders weeklagen – spreekt de HEER –,
dag in dag uit wordt mijn naam bezoedeld.

⁶Daarom, op die dag,
zal mijn volk mijn naam kennen,
beseffen dat ik het ben die zegt:
'Hier ben ik.'

Lezing uit het evangelie: Marc.6: 6b-13.

^{6b}Jezus trok rond langs de dorpen in de omtrek en onderwees de mensen. ⁷Hij riep de twaalf bij zich en zond hen twee aan twee uit, en gaf hun macht over de onreine geesten. ⁸Hij droeg hun op niets mee te nemen voor onderweg, geen brood, geen reistas en geen geld, alleen een stok.

⁹Sandalen mochten ze wel dragen. 'Maar,' zei hij, 'trek geen extra kleren aan.' ¹⁰En ook zei hij: 'Als jullie ergens onderdak krijgen, moet je daar blijven tot je verder reist.' ¹¹Maar als jullie ergens niet welkom zijn en de mensen niet naar jullie willen luisteren, moet je daar weggaan en het stof van je voeten schudden ten teken dat je niets meer met hen te maken wilt hebben.' ¹²Ze gingen op weg en riepen de mensen op om tot inkeer te komen, ¹³en ze dreven veel demonen uit en zalfden veel zieken met olie en genazen hen.

Lied: Zomaar te gaan met een stok in je hand (NLB 806: 1-3)

1. Zomaar te gaan met een stok in je hand
zonder te weten wat je zult eten.
Zomaar te gaan met een stok in je hand;
eindeloos ver is 't beloofde land.

3. Zomaar te gaan, met zijn woord als bewijs,
altijd maar lopen, altijd maar hopen.
Zomaar te gaan met zijn woord als bewijs:
Straks wonen wij in een paradijs

2. Zomaar te gaan, wordt het leven of dood?
Altijd maar banger, duurt het nog langer?
Zomaar te gaan, wordt het leven of dood?
In de woestijn worden kinderen groot.

Tekst: Hanna Lam
Melodie: Wim ter Burg

Preek

Beste luisteraars,

Het lijkt dat we vandaag in onze lezingen te maken hebben met de elitetroepen van God. Met een zorgvuldig door God geroepen, uitgekozen en geselecteerde groep mensen.

Zo hoorden we bij Jesaja dat God Sion riep om te ontwaken. En in het evangelie lazen we dat Jezus zijn twaalf discipelen tot zich riep en vervolgens de wereld inzond.

Daar gaan de verhalen van vandaag dus over. Over roeping, uitverkiezing en zending. Begrippen nu, die niet zelden op één lijn geplaatst worden met thema's als selectie en exclusiviteit. Met iets dat enkel en alleen een select gezelschap van bv. zeer gelovige of zeer rechtgeaarde mensen ten deel valt. Profeten, apostelen en discipelen.

En daarnaast hoogstens nog een handvol rechtvaardigen. Denkt u maar aan het kerkelijke dogma van de zogenoemde 'predestinatie'. Het calvinistische leerstuk van de uitverkiezing. Een dogma dat vroeger velen de stuipen op het lijf joeg en de angst aanwakkerde dat de éne mens wel en de andere mens niet door God wordt uitgekozen. Dat soort exclusief denken is echter vreemd aan de Bijbel.

We zien dat vanmorgen bv. in de oudtestamentische lezing. Jesaja beschrijft daar dat Sion door God geroepen wordt om te ontwaken. Sion echter, is in de Bijbel niet één enkel individu, maar staat zowel voor een hele stad als voor een heel volk. Voor heel Jeruzalem en voor het complete joodse volk. En uiteindelijk, pars pro toto, ook nog voor heel de wereld. Kortom, in die roeping van Sion gaat het dus niet om een geselecteerd individu, of om een select gezelschap van rechtvaardige en rechtgeaarde mensen, maar om héél de mensheid. God selecteert niet op grond van een bewijs van goed zedelijk gedrag of van gebleken vroomheid, nee, Gods roep gaat uit naar alle mensen.

Dat zien we bv. aan profeet Mozes. Als hij door God wordt geroepen heeft hij aanvankelijk helemaal geen zin om aan die roeping gevolg te geven. Ondanks aandringen van God blijft hij lang tegenstribbelen met allerlei tegenwerpingen waaruit op te maken valt dat deze grote bijbelse figuur blijkbaar toch niet zo'n groot vertrouwen in God had. Mozes was uiteindelijk maar een gewone jongen met een klein hartje en kwalijke kantjes. Hij pleegde zelfs ooit een moord op een Egyptenaar die hij stiekem begroef om de moord te verdoezelen. Erg hoogstaand is dat allemaal natuurlijk niet.

Of we zien het aan de grote messiaanse koning David die zijn zinnen heeft gezet op een mooie vrouw en daarom haar man naar het oorlogsfront stuurt zodat deze omkomt en hijzelf die door hem begeerde vrouw in bezit kan nemen.

Of we zien het aan de beroemde apostel Petrus die, als het er echt op aan komt, Jezus drie maal verloochent. En zo kunnen we nog wel even doorgaan met weinig verheffende levensvoorbeelden waaruit blijkt dat de centrale bijbelse figuren: koningen, profeten en apostelen niet de religieuze of menselijke grootheden zijn die wij van hen gemaakt hebben. Het zijn, als het erop aankomt, gewone mensen als iedereen. Met kwaliteiten en talenten, maar ook met gebreken en zwakheden.

Kortom, roeping en uitverkiezing wijst in de Bijbel niet op een select of hoogstaand gezelschap. Op een uitverkoren groep waar gewone mensen buiten staan. Of, en let wel, dat is de andere kant van de medaille, waar gewone mensen zich gemakkelijk aan kunnen onttrekken. Want als je de profeten en andere bijbelse figuren op een voetstuk zet, hoef je zelf al snel niets meer te doen. Als je zegt: dat zijn allemaal supermensen, dan is de volgende stap dat je zegt: laat het bouwen aan een betere wereld maar aan hen over, dat is niet voor ons.

Maar zo is het in de bijbel dus niet. Want nogmaals: God gaat Zijn weg niet met een select groepje onkreukbaren. Met een elite van heilige boontjes, of kampioenen in vroomheid en moraal, maar met gewone stervelingen. Met mensen met kwaliteiten en talenten, maar evenzeer met o zo menselijke, al te menselijke, schaduwzijden.

En dan is wel duidelijk: dat is een breed en groot kader. Naar het bijbels woord gaat de roep van God niet uit naar een handjevol, maar naar alle mensen.

We zien dat reeds helemaal in het begin, namelijk in het Genesisverhaal, als verteld wordt dat God stamvader Abraham roept. Dat begint daar weliswaar bij deze ene stamvader, maar al meteen enkele zinnen later staat te lezen: Door jou, Abraham, zullen *alle* volken op aarde gezegend worden. Kortom, heel de mensheid is in die roeping van Abraham meebetrokken.

En zelf riep Jezus, aldus vanmorgen Marcus, totaal twaalf discipelen. En twaalf is in de bijbel niet zomaar een getal, maar het getal van de volheid, de compleetheid. In de oudheid werd immers uitgegaan van twaalf volkeren, die de gehele mensheid vertegenwoordigden.

Kortom: God wil heel de mensheid, niemand uitgezonderd, betrekken bij de komst en de bouw van Zijn Koninkrijk. Bij het realiseren en creëren van zijn betere wereld.

Over naar de evangelietekst van vanmorgen.

De evangelist Marcus beschrijft daarin terloops wat je daar volgens Jezus allemaal voor nodig hebt, om aan dat Koninkrijk te bouwen. Nu alweer zou je dan denken dat je voor de bouw aan Gods Koninkrijk een heel arsenaal voortreffelijke en uitzonderlijke eigenschappen nodig hebt, maar dat blijkt enorm mee te vallen. Ook daarvoor heb je geen hemelbestormend cv nodig. Geen superieure staat van dienst. Geen bewijs van goed gedrag of van groot geloof. Maar enkel een staf in de hand en sandalen aan de voeten.

Dat was wat Jezus volgens Marcus tot zijn discipelen zei bij hun uitzending in de wereld: neem niets mee, geen brood, geen reiszak, geen geld, geen extra kleren, maar alleen een staf in de hand en sandalen aan de voeten. En ook dat onderstreept opnieuw het bijbelse gegeven dat God geen hoge drempels opwerpt wanneer hij mensen roept en uitzendt.

Intussen zijn dat wel veelbetekende symbolen, die staf en die sandalen.

Sandalen, om immers op weg te kunnen gaan. Schoeisel als symbool voor beweging. God zend mensen uit, niet om stil te staan en het hoofd te laten hangen, maar om op weg te gaan. Zoals Jezus ook op weg ging. Langs zieken en uitgestotenen, hoeren en tollenaars, armen en verdrukten, vreemdelingen en wezen. Om onderweg mensen te inspireren tot ware menselijkheid en onderlinge liefde. Om genezing te brengen en boze geesten uit te drijven.

Nu moet u daarbij niet meteen in letterlijk zin aan boze geesten denken, maar eerder aan onrecht en gebrokenheid, aan haat en kwaad, onrecht en onmenselijkheid, liefdeloosheid en onverschilligheid. Dat zijn in onze wereld de boze geesten en daarvan moet de wereld genezen worden. En daartoe is ieder mens door God geroepen.

En naast die sandalen heb je daarvoor, zoals Jezus zei, enkel nog een stok nodig. En ook dat is een veelbetekenend bijbels beeld dat de steun en de nabijheid, de bescherming en de aanwezigheid van God uitdrukt. Denk bv. aan de beroemde woorden van de psalmist die schreef:

De Heer is mijn herder. Ik vrees geen kwaad, want Gij zijt bij mij, Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.

En zo gaan de twaalf discipelen op weg. Als vertegenwoordigers van de ganse mensheid trekken ze de wijde wereld in. Om alle mensen in Godsnaam te roepen en in te schakelen bij de komst van Gods betere wereld hier en nu op aarde. En die roep strekt zich uit naar alle tijden en alle mensen. Ook hier en nu. Naar u en mij. Om de staf van God ter hand te nemen, de loopsandalen onder te binden en op weg te gaan naar Gods nieuwe aarde.

Om in het doolhof van de menselijke dwaalwegen, de weg te vinden en te gaan die God ons wijst.

Of in één zin: de weg van de liefde tot God en tot de naaste.

Amen.

Lied: God roept de mens op weg te gaan (NLB.542: 1-3)

1. God roept de mens op weg te gaan,
zijn leven is een reis:
'Verlaat wat gij bezit en ga
naar 't land dat Ik u wijs.

3. Heer, geef ons moed en doe ons gaan
uw weg door de woestijn
en laat uw Zoon een laaiend vuur,
een nieuwe Mozes zijn.

2. Het volk van God was veertig jaar
- een mensenleven lang -
op weg naar het beloofde land,
het land van Kanaän.

Tekst: Huub Oosterhuis
Melodie: Bernard Huijbers

Dank- en-voorbeden, Onze Vader

Laten wij dan nu God danken en bidden.

Trouwe God,

Wij danken U,

Voor de belofte van het Beloofde land

Uw Koninkrijk waar alle tranen gewist zijn

Waar wij niet zijn overgeleverd aan de cultus van het recht van de sterkste
maar geborgen zijn in U, in liefde en heelheid, in vrede en gerechtigheid.

Gij die ons roept tot Uw dienst.

ga ons voor op de weg die gij ons wijst

Want wij zijn mensen met gaven en gebreken, met geloof en twijfel

Daarom vragen wij U dat Gij de hoop in ons brandende houdt

Dat Uw Koninkrijk komen zal

Dat liefde en leven overal zal opbloeien

Dat recht gedaan en vrede gesticht zal worden.

Dat geen mens ooit nog illegaal genoemd zal worden.

Dat geen mens ooit nog pijn en honger lijdt

Dat geen oorlog ooit nog gevoerd zal worden.

Ook vragen wij U :

Wees met elk mens die gebrek lijdt:

Gebrek aan liefde, aan eigenwaarde,

gebrek aan steun en aandacht, aan brood en onderdak.

En wees met allen die ziek en zwak zijn.

Met ieder die verdrietig is, of in verwarring.

Met ieder die zoekt naar een weg uit het doolhof

van menselijke gevoelens en strevingen, van barsten en breuken

uit de duisternis naar het Licht.

Neem Gij ons dan bij de hand en wijs ons de weg.

Stort Uw Geest over ons uit en leidt ons op Uw spoor in deze wereld

Al de dagen, tot en met de voleinding toe.

Tenslotte vragen wij U te luisteren naar ons stil gebed...

God, nog zoveel zouden wij u kunnen voorleggen

Woorden schieten ons tekort,

Maar komt al ons bidden niet neer op het vragen naar de komst van Uw Koninkrijk?

Zo bidden wij dan nu gezamenlijk het gebed dat Jezus ons leerde :

Onze vader die in de hemelen zijt
Uw naam worde geheiligd
Uw koninkrijk kome
Uw wil geschiede
Gelijk in de hemel zoals ook op de aarde
Geef ons heden ons dagelijks brood
En vergeef ons onze schulden
Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren
En leid ons niet in verzoeking
Maar verlos ons van de boze
Want van u is het koninkrijk
en de kracht
en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid
Amen.

Slotlied: De toekomst is al gaande (NLB 605: 1-5)

1. De toekomst is al gaande,
lokt ondanks tegenstand
ons weg uit het bestaande
naar eens te vinden land.	4. De toekomst is al gaande,
verborgen en gezien,
een stem die te verstaan is,
een God die draagt en dient.
2. De toekomst is al gaande,
schept doorgang door de vloed,
dwars door het ongebaande
een pad dat voortgaan doet.	5. De toekomst is al gaande,
voert ondanks tegenstand
ons uit het doods bestaande
naar nieuw, bewoonbaar land.
3. De toekomst is al gaande,
een bron in de woestijn
zingt tegen het vergaan in:
de dood zal niet meer zijn.	

Tekst: Inge Lievaart.
Melodie: Willem Vogel.

Zegen

Gaat dan allen de komende week in, dragende de zegen van God, de Eeuwige:

De EEUWIGE
zegt u en behoedt u

De EEUWIGE
doet zijn aangezicht over u lichten en is u genadig

De EEUWIGE
verheft zijn aangezicht over u en geeft u vrede.

Amen.